

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

א'קכד

ערב שבת קודש
פרשת משפטים
כ"ו בשבט התשע"ו
שנת ה'קהל

יוצא לאור עלידי
צעירי אגודת חב"ד באה"ק

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ"ו בשבט ה'תשע"ו - ג' באדר-ראשון ה'תשע"ו

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"ו בשבט	הלכות גירושין פרק ד-ו.	הל' בכורים פרק ג.	מ"ע רכב.
ש"ק	כ"ז בשבט	פרק ז-ט.	פרק ד.	מל"ת שנו.
א'	כ"ח בשבט	פרק י-יב.	פרק ה.	מל"ת שנו.
ב'	כ"ט בשבט	פרק יג. הלכות יבום וחליצה.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק ו.	מל"ת שנו. מ"ע רטז.
ג'	ל' בשבט	פרק ג-ה.	פרק ז.	מ"ע ריז.
ד'	א' באדר- ראשון	פרק ו-ח.	פרק ח.	מל"ת שנו.
ה'	ב' באדר- ראשון	הלכות נערה בתולה.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ט.	מ"ע רכ. ריח. מל"ת שנח. מ"ע רט. מל"ת שנט.
ו'	ג' באדר- ראשון	הלכות סוטה.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק י.	מ"ע רכג. מל"ת קד.

זמני השבוע*

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר**		תאריך
							ד' 120 לפני הזריחה	ד' 72 לפני הזריחה	
5.42	5.17.3	12.25	11.55	9.12	6.40	5.40	5.19	4.32	ו', כ"ו בשבט
5.43	5.18.2	12.25	11.55	9.12	6.39	5.40	5.18	4.31	ש"ק, כ"ז בשבט
5.44	5.19.1	12.25	11.55	9.11	6.38	5.39	5.17	4.30	א', כ"ח בשבט
5.45	5.20.0	12.25	11.55	9.11	6.38	5.38	5.17	4.30	ב', כ"ט בשבט
5.46	5.20.9	12.25	11.55	9.10	6.37	5.38	5.16	4.29	ג', ל' בשבט
5.47	5.21.8	12.25	11.55	9.10	6.36	5.37	5.15	4.28	ד', א' באדר ראשון
5.47	5.22.6	12.25	11.55	9.10	6.35	5.36	5.15	4.28	ה', ב' באדר ראשון
5.48	5.23.5	12.25	11.55	9.09	6.34	5.35	5.14	4.27	ו', ג' באדר ראשון

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת		ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש
4:41	5:55	4:55	5:57	4:45	5:55	4:59	5:58	4:59	5:58
4:47	6:01	5:01	6:02	4:52	6:01	5:05	6:04	5:05	6:04

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו • יו"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונב

עורך אחראי: לוי יצחק שייקביץ • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף יצחק אולידורט

מו"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 100 כפר חב"ד 6084000

טל' 0722770100, פקס: 03-9606169, 7474-ISSN 0793

אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

אדר ראשון מסוגל להמשכת העצמות

בחודש העיבור, המשלים את חיסרון שנת הלבנה על שנת החמה, ניתן לפעול תיקון למיעוט הירח עד השורש הירידה ב"צמצום הראשון" • כוונת כל סוגי הירידה – שעל-ידם יתגלה אור אין-סוף עד לגילוי העצמות • על-ידי "שש שנים יעבוד" בזמן הגלות מרגישים את כוונת הגאולה "בשביעית יצא" • בכוח הנשמה לפעול על הגוף, שלא ימסר בגלות • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

לומר, שאדר שני הוא אדר העיקרי, ואדר הנוסף בשנת העיבור הוא אדר ראשון (והחיסרון בשנה פשוטה אינו אלא בנוגע לפורים קטן, שהוא טפל לגבי עיקר הפורים).

ובעמדנו בשבת מברכים אדר ראשון, שהוא אדר הנוסף, חודש העיבור – יש לבאר תוכן העניין והמעלה המיוחדת שבחודש העיבור.

ב. ויש להקדים תחילה תוכן עניין העיבור כפשוטו – כפי שמבאר הרמב"ם בריש הלכות קידוש החודש:

"כמה יתירה שנת החמה על שנת הלבנה קרוב מאחד עשר יום [שהרי "שנת החמה היא שלש מאות חמשה וששים יום ושש שעות", ו"שנה של לבנה אם תהיה שנים עשר חודש . . יהיה כללה שלש מאות יום וארבעה וחמשים יום ושמונה שעות וששה ושבעים חלקים", "נמצא תוספת שנת החמה על שנת הלבנה עשרה ימים ואחת ועשרים שעות ומאתיים וארבעה חלקים"⁵], לפיכך כשיתקבץ מן התוספת הזאת כמו שלשים יום . . מוסיפין חודש אחד ועושים אותה השנה שלשה עשר חודש והיא

א. בנוגע לשנת העיבור (כשנה זו) שיש בה אדר ראשון ואדר שני, יש חקירה איזה מהם הוא אדר העיקרי, ואיזה מהם הוא אדר הנוסף, חודש העיבור¹.

ואפשר שתלוי הדבר בפלוגתא דר' מאיר ור' יהודה² – "דתניא אדר הראשון כותב אדר הראשון, אדר שני כותב אדר סתם, דברי ר' מאיר, ר' יהודה אומר אדר הראשון כותב סתם, אדר שני כותב תיניין".

ובפשטות מסתבר לומר שאדר העיקרי הוא אדר שני – כי, באדר שני חוגגים ימי הפורים, במקרא מגילה, משלוח מנות ומתנות לאביונים³ (מה שאין כן באדר ראשון הרי זה רק פורים קטן⁴), ואם נאמר שאדר שני הוא החודש הנוסף בשנת העיבור, נמצא, שבשנה פשוטה חסר החודש העיקרי שבו חוגגים ימי הפורים, ועל כורחך צריך

(1) בהבא לקמן – ראה גם אנציק' תלמודית ערך אדר ס"ג (כרך א' ע' קצח ואילך). וש"נ.

(2) נדרים סג, א.

(3) ראה מגילה ו, ב.

(4) סידור אדה"ז לפני למנצח גו' יענך (וראה לקו"ש חכ"ו ע' 210 הערה 8. וש"נ).

(5) שם פ"ו ה"ד.

המשכת האור כמו לפני החטא ולפני הצמצום, אלא שיומשך אור נעלה יותר מכמו שהיה לפני החטא, שלא היה מאיר אפילו לפני הצמצום¹³.

ד. על־פי זה יש לבאר תוכן עניין ומעלת חודש העיבור:

כיון שחודש העיבור משלים וממלא את החיסרון של שנת הלבנה לגבי שנת החמה, הרי זה רומז גם על תיקון מיעוט הירח, ובמילא, גם

הנקראת שנה מעוברת".

והצורך לחשב גם את שנת החמה אף־על־פי שישאל "מונין ללבנה"⁶, הוא, "מפני זמן האביב, כדי שיהא הפסח באותו זמן, שנאמר⁷ שמור את חודש האביב, שיהיה חודש זה בזמן האביב, ולולא הוספת החודש הזה (חודש העיבור) הפסח בא פעמים בימות החמה ופעמים בימות הגשמים"⁸.

ג. והביאור בזה – בפנימיות העניינים:

כשיודעים שנמצאים עתה בסוף זמן הגלות, צריכים לחטוף ולהוסיף ביתר שאת וביתר עוז בכל עניני העבודה בזמן הגלות

התיקון על חטא עץ הדעת וכללות החטאים, ומטעם זה יש נוהגים בשנת העיבור להוסיף בתפלת מוסף של ראש־חודש: "ולכפרת פשע" (כפי שנדפס בכמה נוסחאות)¹⁴ - ועד לתיקון שורש עניין מיעוט הירח – שבירת הכלים וצמצום הראשון – שנמשך האור שהיה מאיר לפני הצמצום, ויתירה מזה, שנמשך ומתגלה אור נעלה יותר שלא היה מאיר אפילו לפני הצמצום – כמרומז בכך שעל־ידי הוספת חודש העיבור נעשית שנת הלבנה גדולה יותר משנת החמה. ועל־פי האמור לעיל שחודש העיבור הוא אדר הראשון, נמצא, שחודש זה (המתברך בשבת זו) הוא הזמן המסוגל להמשכת אור נעלה יותר מכפי שהיה לפני החטא, ולפני כללות עניין חסרון האור על־ידי צמצום הראשון – גילוי העצמות.

* * *

ה. האמור לעיל בעניין העיבור, שכוונת הירידה במיעוט הירח היא כדי שלאחרי זה יומשך אור נעלה יותר – הרי זה גם בכל עניני ירידה, שהכוונה

החיסרון של שנת הלבנה לגבי שנת החמה קשור עם כללות חסרון הלבנה לגבי החמה – מיעוט הירח – שבתחילת הבריאה היו "שני המאורות הגדולים"⁹, "שוים נבראו", אלא שאחר כך "נתמעטה הלבנה על שקטרגה כו"¹⁰. ושורש עניין מיעוט הירח שהוא חסרון האור – מבוואר במאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר (שכבר נדפס)¹¹, שהסיבה ונתנית המקום לזה הוא "מה שדין לא אהניא ליה"¹² שגרם שבירת הכלים דתהו", ולפני כן – "חסרון האור למעלה שהוא עניין צמצום הראשון", וכתוצאה מזה נעשה "נתנית מקום לחסרון האור למטה בסיבת חטא ועון", החל מחטא עץ־הדעת, שהוא השורש לכל החטאים. והכוונה בזה – ש"יהיה העבודה בכוח עצמו. על־ידי זה ממשיכים את האור החסר בתוספת מרובה, שבזה נשלם הכוונה העליונה בצמצום שיהיה גילוי העצמות", כלומר, לא זו בלבד שתהיה

(6) סוכה כט, א.

(7) פ' ראה טז, א.

(8) רמב"ם שם רפ"א. רפ"ד.

(9) בראשית א, טז.

(10) פרש"י עה"פ.

(11) ד"ה ע"כ יאמרו המושלים תרצ"א (סה"מ קונטרסים ח"א קצב, א ואילך).

(12) ב"ר פ"ג, ז, פ"ט, ב. ועוד.

(13) ראה גם סה"מ מלוקט ח"ה ע' קנה ואילך.

(14) ראה ליקוט דיני ומנהגי ר"ח (קה"ת תש"נ) פ"ז סי"ט. וש"נ.

ההילולא²⁰ – שכוונת הירידה היא בשביל שעליידי זה יפעלו את עניין "אסתלק יקרא דקב"ה בכולהו עלמין"²¹, שקאי על אור הסובב כל עלמין שמאיר בכל העולמות בשווה, ועד להמשכת האור שאינו שייך כלל לעולמות (גם לא באופן של סובב כל עלמין), כמו שנתבאר לעיל²² דיוק הלשון "עיקר שכינה"²³, שקאי לא רק על השכינה כמו שהיא לגבי אצילות (מלכות דאצילות כפי שנעשית כתר ועתיק לבריאיה, או אפילו כמו שהיא באצילות).

בהם היא כדי שלאחרי זה יומשך אור נעלה יותר. ולדוגמא: נתבאר לעיל¹⁵ ש"זרע בהמה" קאי על נשמות דבי"ע (רוב הנשמות בדורותינו) שאין בהם דעת – שזהו עניין של ירידה. ולא עוד אלא שגם "זרע אדם" שקאי על נשמות דאצילות שיש בהם דעת הוא עניין של ירידה, כי: גם אצילות הוא עולם, מלשון העלם¹⁶, ולכן, גם הדעת שיש להם באלקות אינו אלא הכרה על-פי

כשיהודי עומד בתוקף המתאים, מצד נשמתו, הרי הוא מתגבר על ההעלמות וההסתרים של הגלות, ומצליח למולא תפקידו ושליחותו בעולם כדבעי

וגם לא רק כמו שהיא לגבי אור אין סוף, היינו הקו, ואפילו לא כמו שהיא לגבי האור שלפני הצמצום, גילוי האור לעצמו השייך לעולמות, אלא "עיקר שכינה", עיקר ופנימיות השכינה, שזהו גילוי העצמות – שנעשה בתחתונים דווקא.

* * *

1. בהתחלת פרשת השבוע מדובר אודות עבד עברי – "כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבוד ובשביעית יצא לחפשי חנם"²⁴. ובהמשך לזה מסופר בהפטרה על דבר הברית שכרת המלך צדקיהו (שמלך כשר היה²⁵) עם בני-ישראל "לשלח איש את עבדו ואיש את שפחתו העברי והעבריה חפשים (אחר שעבדו שש שנים) לבלתי עבד בם גו' וישמעו וישלחו"²⁶, אלא שלאחרי זה "וישובו אחרי כן וישיבו את העבדים ואת השפחות אשר שלחום חפשים

שכל בלבד, ולא הכרת העצם (למעלה מהשגה). [וזהו החילוק שבין "אדם" ל"מאד", שאותיותיהם שוות¹⁷, אלא שצירופם שונה, ש"אדם" מורה על השכל והדעת, ו"מאד" מורה על העדר המדידה והגבלה של שכל ודעת¹⁸]. ונשאלת השאלה: מה זאת עשה הוי' לנו – אפילו ביחס לירידה של נשמות דאצילות, ועל אחת כמה וכמה ביחס לירידת נשמות דבי"ע? ועל דרך זה בנוגע לירידה שמצד ההסתלקות: באחד מאגרות הקודש שכתב אדמו"ר האמצעי¹⁹ לאחר הסתלקות אדמו"ר הזקן, מבאר כמה עצות לחיזוק ההתקשרות, שכן, ההסתלקות הוא עניין של ירידה שיכולה לגרום ח"ו חלישות בהתקשרות, ויש צורך בנתינת עצות לחיזוק ההתקשרות. וגם כאן נשאלת השאלה: למה עשה ה' ככה? מהי הכוונה בירידה זו? ונקודת העניין בזה – כמבואר בהמשך

20 ד"ה באתי לגני ה'ש"ת (סה"מ תש"י ע' 111 ואילך).
21 זח"ב קכח, ב. תניא פכ"ז. לקו"ת ר"פ פקודי.
22 ד"ה באתי לגני דיו"ד שבט בתחלתו (לעיל ע' 193).
23 שהש"ר רפ"ה.
24 כא, ב.
25 ראה תוד"ה צדקיהו – מו"ק כח, ב. וש"נ.
26 ירמ"י לד, ט"ו"ד.

15 במאמר פ"ב (תורת מנחם כרך ב ע' 231).
16 לקו"ת שלח לו, ד. ובכ"מ.
17 בר"ר פ"ח, ה ובפרש"י ומת"כ שם.
18 המשך וככה תרל"ז פ"כ.
19 ראה אגרות-קודש שלו ח"ב ס"ע עג ואילך. וראה גם שם ח"א ע' רלה.

עלמא³¹ ובפרט במשך זמן הגלות, ו"בשביעית יצא לחפשי חנם" רומז על אלף השביעי, "יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים"³². וכדי שמעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות יהיו כדבעי, צריכה העבודה להיות באופן שיורגש בה שהכוונה היא בשביל ש"בשביעית יצא לחפשי חנם", העילוי והשלימות של לעתיד לבוא, שעל-ידי זה נעשית העבודה בזמן הגלות בנקל, ובאופן

ויכבשום לעבדים ולשפחות"²⁷. כדי שתהיה ההנהגה בשנה השביעית כדבעי ("בשביעית יצא לחפשי חנם"), צריך להיות ההנהגה במשך השש שנים באופן המתאים לכך, היינו, שבמשך ה"שש שנים יעבוד" צריך להיות ניכר ונרגש ש"בשביעית יצא לחפשי חנם". וכאשר ההנהגה בשנה השביעית אינה כדבעי (שאינו מקיים הציווי "יצא לחפשי חנם"), הרי זה הוכחה

בני-ישראל אינם משועבדים ח"ו לעולם, "אויף אַ אידן איז קיין זאך ניט קיין בעל-הבית" [=אף דבר אינו בעל הבית על יהודי], אלא אדרבה, העולם משועבד לבני-ישראל

נעלה יותר, מתוך תענוג. ואם הדברים אמורים בנוגע למעשינו ועבודתנו כל משך זמן הגלות, על אחת כמה וכמה בעמדנו בסוף זמן הגלות, בסמיכות לאלף השביעי, בזמן שמוסיפים מחול על הקודש [ולכמה דעות הרי זה חיוב מן התורה³³, ועל כל פנים מדרבנן בודאי צריך להיות הוספה מחול על הקודש] – בודאי הגיע הזמן שבעבודה עכשיו יהיה נרגש כבר הגילוי של לעתיד לבוא, שעל-ידי זה יתוסף גם בעבודה עכשיו באופן נעלה יותר. ועוד עניין בזה – כדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר³⁴: כשיבוא משיח "וועט מען זיך כאַפן פאַרן קאַפּ" [=יתפסו עצמם בראש] באיזה מדה היו יכולים לפעול על-ידי העבודה בזמן הגלות! ולכן, כשיודעים שנמצאים עתה בסוף זמן הגלות, צריכים לחטוף ולהוסיף ביתר שאת וביתר עוז בכל עניני העבודה בזמן הגלות.

שגם ההנהגה במשך השש שנים לא היתה כדבעי, היינו, שלא נרגש בעבודת השש שנים שבסופו של דבר יצא לחפשי חנם. קניין ("כי תקנה") עבד עברי, שצריך להיות על-ידי מכירה דווקא (לא כעבד כנעני שהקניין שלו יכול להיות גם על-ידי מתנה) – מכרוהו בית-דין (בגנתו) או מוכר עצמו (מפני דחקו)²⁸ – הרי זה שייך רק כאשר האדון מרוויח מעבודתו של העבד [ופשיטא – לא באופן של "עבדא דנהום כרסיה לא שויא (עבד שאינו שווה לחם אכלו) למריה ולמרתיה למאי מתבעי"²⁹], כך, שמוכרת להיות עבדת העבד; אבל, ביחד עם זה, צריך להיות נרגש בעבודת העבד ש"בשביעית יצא לחפשי חנם", והתועלת שבדבר – שעל-ידי זה אינו מרגיש כל כך את קושי העבודה, והעבודה היא בנקל יותר, ועד שביכולתו לעבוד עבודתו מתוך תענוג.

ל. ויש להוסיף, שכאשר העבודה בזמן הגלות ("שש שנים יעבוד") חדורה בכוונת הגאולה

ז. וביאור העניין – בעבודת האדם לקונו: ידוע³⁰ ש"שש שנים יעבוד" רומז על כללות מעשינו ועבודתנו במשך שית אלפי שנים דהוי

31 ר"ה לא, א. וש"נ.

32 תמיד בסופו.

33 ראה טושו"ע (ואדה"ז) או"ח סרס"א ס"ב (ס"ד), ובנ"כ.

34 ראה סה"ש תש"ב ע' 9. לקו"ד ח"א קלג, ב (נעתק ב"היום יום" ג מנחם אב).

27 שם, יא.

28 מכילתא ופרש"י פרשתנו עה"פ.

29 גיטין יב, א (ובפרש"י).

30 תו"א פרשתנו עו, א. ובכ"מ.

הנשמה אזי "כל הקליפות [הן ג' קליפות הטמאות, והן קליפת נוגה "שהיא כללות החיות של עולם הזה הגשמי והחומרי"] בטלים ומבוטלים והיו כלא היו".

ונקודת העניין - שבני ישראל אינם משועבדים ח"ו לעולם, "אויף אַ אידן איז קיין זאך ניט קיין בעל-הבית" [=אף דבר אינו בעל הבית על יהודי], אלא אדרבה, העולם משועבד לבני ישראל,

- אלא אם כן כשהיהודי עצמו גורם לכך שהעולם יהיה בעל-הבית עליו,

[וזהו הטעם שהמסירה על רבינו הזקן והמאסר של כ"ק מו"ח אדמו"ר היו עלידי אנשים מבני ישראל דווקא, שכן, לגרום מאסר לנשמה וגוף (ובפרט) בדרגא נעלית כזו - אין זה ביכולתו של גוי, "א גוי איז גאר ניט קיין בעה"ב אויף דעם", דבר כזה יכול להיעשות רק עלידי יהודי⁴¹],

כמו בכל העניינים הבלתי-רצויים שמציאותם אינה יכולה להיות אלא אם כן יש להם שורש בקדושה, וכמודגש בחטא עץ-הדעת, שהשורש לזה היה עניין של קדושה, שחווה "הוסיפה על הציווי" (באמרה שהציווי הוא לא רק על אכילה אלא גם על נגיעה)⁴², שזהו עניין של הידור -

ולכן, כשהיהודי עומד בתוקף המתאים, מצד נשמתו, הרי הוא מתגבר על ההעלמות וההסתרים של הגלות, ומצליח למלא תפקידו ושליחותו בעולם כדבעי.

(מהתוועדות שבת-קודש פרשת משפטים,

מברכים החודש אדר ראשון ה'תשי"א:

תורת-מנחם כרך ב' עמ' 237-244 - בלתי מוגה)

41 ראה גם סה"ש תורת שלום ע' 44 ואילך.

42 פרש"י בראשית ג, ג.

("בשביעית יצא לחפשי חנם"), הרי זה פועל שגם בזמן הגלות נמצאים במעמד ומצב שלמעלה מגלות:

ובהקדם דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר בצאתו ממאסרו לנסוע לעיר מקלטו³⁵: "רק גופותינו ניתנו בגלות ובשעבוד מלכות, אבל נשמותינו לא נמסרו לגלות ושעבוד מלכות".

ולכאורה אינו מובן: כיון שהכוונה היא שתהיה העבודה עם הגוף דווקא, - כמודגש בדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר³⁶ שגילה ופרסם תורת הבעל שם טוב³⁷ על הפסוק בפרשת השבוע³⁸ "כי תראה חמור וגו' עזוב תעזוב עמו", ש"חמור" קאי על החומר שהוא הגוף, והעבודה צריכה להיות באופן של "עזוב תעזוב עמו", לברר ולזכך את הגוף -

מהי התועלת בכך שהנשמה לא נמסרה לגלות - ביחס לעבודה שמצד הגוף, שנמסר בגלות!?

והביאור בזה³⁹ - שעלידי זה שהנשמה מתלבשת בגוף ומתאחדת עמו כדי למלא שליחותה בבירור וזיכוך הגוף וחלקו בעולם, הרי הנשמה שלא נמסרה בגלות פועלת שגם הגוף לא יימסר בגלות, ויוכל למלא תפקידו ושליחותו כדבעי, ללא העלמות והסתרים של זמן הגלות.

וכמבואר בתניא⁴⁰ שכאשר מתגלית הארת

35 סה"ש תרפ"ז ע' 169. וש"נ.

36 רד"ה כי תראה גו' דש"פ משפטים תש"ד (סה"מ תש"ד ע' 145). שיחת ש"פ משפטים תרצ"ו ס"ב (סה"ש תרצ"ו ע' 121).

121). תש"א בסופה (סה"ש תש"א ריש ע' 66). ועוד.

37 כתר שם טוב (הוצאת תשנ"ט) בהוספות סכ"א. וש"נ (נעתק "בהיום יום" כח שבט).

38 כג, ה.

39 ראה גם לקו"ש ח"ג ע' 784.

40 פרק יט. שם פל"ז (מז, ב).

הקב"ה ממתין לזעקת "עד מתי!"

האדון צריך למלא את רצון העבד

...מכיוון שכל יהודי הוא בבחינת "עבד עברי" (ויתירה מזו: אמה העבריה", שהרי "ועמך כולם צדיקים") – הרי ישנו פסק־דין ברור בתורה ש"חייב האדון להשוותן לו במאכל ובמשקה כו", כלומר, שהקב"ה צריך לתת לכל אחד ואחד מִישראל כל העניינים הכי טובים, לא רק דברים המוכרחים, כמו "חיטה ושעורה", ועל־אחת־כמה־זכמה אוויר לנשימה, שזהו דבר הכי מוכרח בכל רגע ורגע ממש, אלא גם ענייני תענוג – "להחיות בהם נפש כל חי"... ולא עוד, אלא ש"כל הקונה עבד עברי כקונה אדון לעצמו" – כפי שאמרו חז"ל – "צדיק (ועמך כולם צדיקים) גוזר והקב"ה מקיים!"

ומכיוון שכן, בוודאי צריך הקב"ה לקיים את תפילתם ובקשתם ודרישתם של בני־ישראל שאינם יכולים לסבול יותר את מצב הגלות, עד שצועקים "עד מתי!"... ולכן גוזרים הם: אלוקים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט אל"ל... ואז – הקב"ה מקיים!...

וכאמור, שאין זה באופן שצריכים לפעול שינוי ח"ו ברצונו של הקב"ה, שהרי בוודאי רוצה הקב"ה שתבוא הגאולה תיכף ומיד, אלא שממתין ומצפה לתפילתם של צדיקים שיצעקו "עד מתי", "אלוקים אל דמי לך גו", ועל־ידי זה מגלים את רצונו של הקב"ה שיומשך ויבוא בפועל ממש, למטה מעשרה טפחים, בביאת משיח צדקנו.

(ש"פ יתרו תשמ"ה. התוועדות ה'תשמ"ה כרך ב, עמ' 1213 – בלתי מוגה)

הייתכן שעדיין נמצאים בגלות!?

[...] על־פי האמור לעיל מתחזקת יותר הפליאה והתמיהה, ביחד עם גודל הצער וההבהלה (ועד שמצד גודל הצער אין להאריך בזה ביום השבת) – הייתכן שבני־ישראל נמצאים עדיין בגלות!?!... עד מתי!?!... הייתכן שלאחרי כל הסימנים על בוא הגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש, עד להמאורע דערב שבת זה שאפילו אומות העולם מכריזים שהגיע הזמן ד"וכתתו חרבותם לאתים" – נמצאים אנו ביום השבת־קודש זה בחוץ־לארץ, במקום להימצא, יחד עם כל בני־ישראל מכל קצווי תבל, בארצנו הקדושה, בירושלים עיר־הקודש ובבית המקדש, מסובים ל"שולחן הערוך ומוכן לאכול לפני האדם", שעליו ערוכים הליותן ושור הבר ויין המשומר!

ועוד ועיקר – שעדיין לא נתקבלה ההודעה והציווי ונתינת־כוח ד"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" (כפי שקוראים בתורה במנחה) בנוגע לבניין בית־המקדש השלישי! ומזה מובן גודל הצורך וההכרח להוסיף ביתר שאת וביתר עוז בעניינים שמקרכים ומזרזים ומביאים בפועל ממש את הגאולה תיכף ומיד ממש. ולכל לראש – בעניין המודגש בפרשת משפטים: "משפטים" – פרטי הדינים בין אדם לחבירו מתוך שלום (ופשיטא שלילת הפכו, ביטול סיבת הגלות האחרון), שעל־ידי זה באה הגאולה.

(משיחת שבתי־קודש פרשת משפטים תשנ"ב, ספר השיחות תשנ"ב עמ' 363 371)

נדירות חרובים ביקטרינוסלב

הציווי 'להתנאות במצוות', האם גם בתפילין? • לאיזה רבנות צריך לשאוף? • למדים שפלות מהנהגת אברהם אבינו • על חסיד שרצה מה'משקה' שהועיד הרבי לארץ ישראל • לזהותו של הצדיק מפולין שראה "הדר" באתרוג הודות לריבוי המברכים עליו • רשימה נוספת בסדרת 'יסודתו בהררי קודש'

משים עצמו כשיריים

לגבי אברהם אבינו, מבאר ב'ליקוטי שיחות' כרך כה עמ' 80-81, כי מחמת שהרגיש עצמו קטן מכולם "משים עצמו כשיריים", לכן העניק והשפיע חסד לכולם, עיין שם בפנים השיחה ובהערות - בהרחבה. ואולי מזה נשתלשל מה שכתב הרמב"ן באיגרתו המפורסמת לבנו ד"ה שמע בני: "וכל אדם יהיה גדול ממך בעיניך".

"שומר פיו ולשונו"

בעבר הקדשנו רשימה שלימה לבידור דו-שיח שניהל הרבי עם הגאון - לימים האדמו"ר - רבי פינחס מנחם אלתר (זצ"ל) מגור, אודות דברי הרמב"ם בהלכות דעות (פרק ד' הלכה טו) לגבי הפסוק "שומר פיו ולשונו" (משלי כא, כג), בשני אופנים: (1) "שומר פיו - מלאכול מאכל רע או מלשבוץ"; (2) "ולשונו - מלדבר אלא בצרכיו"; ויש לציין כי כך (בערך) כותב הגר"א באיגרת המוסר שלו:

תפילין שחורות דווקא!

כך נכתב ב'ליקוטי שיחות' כרך ג' עמ' 921-922 [ובתורת מנחם כרך כה עמ' 110]:

האותות של אינם יהודים - מתגאה ומתפאר בהם, אם הוא... רואה יופי וכו'. לעומת זאת, זה שיהודי מתפאר בתפילין - הרי זה דוקא כשהם עור של בהמה, ושחורות דוקא [היפך מ"ונאוה" - ראה שה"ש ה, א].

והנה איתא במסכת שבת קלג,ב: זה אילי ונאוהו התנאה לפניו במצוות. עשה לפניו סוכה נאה ולולב נאה ושופר נאה, ציצית נאה, ספר תורה נאה כו' בדיו נאה, בקולמוס נאה, בלבלר אומן וכורך בשיראין נאין כו'.

ותמהו באחרונים אמאי הושמטו תפילין נאים (שו"ת בנין שלמה או"ח סימן וא"ו. הובא - ושקו"ט בארוכה - בשדי חמד כללים מערכת ז' כלל יב)? אך לפי מה שנתבאר בשיחה הרי אין מקום לתמיהה כלל שכן הדגש בתפילין (למרות שנקראים "פאר" וכו') הוא אכן על שחורות דווקא. וק"ל (אבל ראה אנציקלופדיה תלמודית ערך 'הידור מצווה', סעיף ב').

בהפצת יהדות – קדימה לרבנות

רבות פעל כ"ק אדמו"ר לחינוך צעירים לצאת לפעול בשדה הרבנות, והאריך בזה בשיחתו בכ"ד אייר תשל"ז עם כב' קדושת האדמו"ר מגור שליט"א – ראה 'בצל החכמה' עמ' 33 ואילך. פרסם חב"ד גליון 18 עמ' 9 ושם נסמן (הערות 16-14).

ויש לציין לדברי הרשב"ץ ב'מגן אבות' על פרקי אבות במאמר המשנה (אבות פ"א משנה י"ד) ושנא את הרבנות: "וחלילה מלמנוע לאדם שלא ישתדל לבוא לידי רבנות של תורה". ומה שדיברו חז"ל בשלילת הרבנות (ברכות נה,א. פסחים פז,ב. וראה גם רע"ב אבות שם) – ביארו גדולי ישראל שהכוונה להנהגה בשררה ושלא מרצון הציבור וכו'. – ראה מהרש"א ברכות שם. ובנאסף ב"ילקוט מעם לועז" לפרקי אבות עמ' לז"מ.

משקה מ'ארץ ישראל'

מספר הרה"ח ר' טובי' שי' פלס:
"בהתוועדות שבת חזון תש"ל הורה לי הרבי כי בשובי לארץ-הקודש אסע לכל החזיות (סואץ, גולן וכו'), אבקר שם את חיילי צה"ל, ואמסור להם את איחוליו הלבביים וברכתו להצלחה רבה. בנוסף לכך ביקש הרבי, שאמסור 'בקשה נפשית' להתחזק ולדייק בהנחת תפילין בכל יום חול, ומה טוב לתרום בכל יום לצדקה בליינדר, וכן ללמוד בכל יום שורה אחת ממשניות בלי נדר. "הרבי מסר לי בקבוק משקה עבורם (לחלק מהמשקה להרוצה בזה), וציין, שאדגיש שהרבי שלח זאת בהתוועדות בה השתתפו כמה וכמה בני ישראל המבכרים אותם – ראה פרטי ההוראה בשיחות-קודש תש"ל כרך ב' עמ' 553.
"עוד הדגיש הרבי כי המשקה מיועד רק לארץ ישראל ולא לנוכחים בהתוועדות. "והנה, כשפניתי לשוב מהרבי, ניגש אלי המשפיע הרה"ח ר' שמואל הלוי לויטין וביקש לקבל מהמשקה. אמרתי לר' שמואל כי הרבי הועיד את המשקה לארץ ישראל בלבד.

שומר פיו מאכילה ושתיה יתירה ולשונו מדברים בטלים...

שומר סוד!...

"אין מענייני לספר מה שמספרים לי מחדר", כך התבטא הרבי באחת מאגרותיו (ז' מנחם-אב תשי"ח – נדפסה ב'מענה מלך' א עמ' 58).
השווה ל'ספר חסידים' סימן תתקעג: ולא יהיה לך אדם אוהב שתגלה לו נסתרות שגילו לך אחרים, כי לך האמינו סוד שלהם ולא להם. וראה בתשובות מהר"י אסאד (יהודה יעלה) ח"א יר"ד סימן שיט שאיסור גילוי סוד הוא גם בכתב.
וכבר בצוואת התנא ר"א הגדול אות לה נאמר: "הוי נאמן רוח אצל כל אדם ואל תגלה סודו כו". ומפורש בחז"ל יומא ד,ב: מנין לאומר דבר לחבירו שהוא בכל יאמר עד שיאמר לו לך אמור. וכן הפסקי-דין להלכה (מג"א סימן קנו. וראה גם סנהדרין לא, א. שע"ת לרבינו יונה שער ג' סרכ"ה. ועוד).

חובת לימוד התפלה

בגיליון התקשרות דש"ם בא עמ' 10, נשמט בעניין חשיבות ידיעת פירוש המילות בתפילה הקטע הבא:
ויש לציין ל'יוסף אומץ' סימן כ"ו:
"לכן פשוט דחל חובת ביאור התפילה על כל אדם בטרם ילמוד שאר לימוד בעולם".
בליקוטי שיחות (כרך וא"ו עמ' 49 הערה 16) הובא הכלל "קודשא-בריך-הוא לא עביד ניסא למגנא".
והעיר אחד הלומדים מדוע לא הובאו בשיחה דברי רש"י (תענית כד, ב – ד"ה אמר להו) "ובמה דאפשר להתרחק ממעשה ניסים יותר טוב ונכון". והמענה לכאורה:
שם מדובר ברב מרי שאמר לבני אדם "מהא לא תיזבון [=משם אל תקנון] דמעשה ניסים הוא", ואילו בשיחה מדובר על השם-יתברך שאין דרכו לעשות ניסים שלא לצורך.

ידי רוב המישוש של אנשים מבני ישראל בשעת נטילתו למצוה אינו פסול, ואדרבה, הידור מצוה יש באתרוג זה כי רוב המישוש לצורך מצוה זו גורם לאורות מיוחדים המאירים על אתרוג זה ('אור הצפון' קובץ יד תשרי תש"ע עמ' כז).
[עוד מדבריי תורה "בשם החוזה מלובלין" – הובא בתורת מנחם כרך ו"ו עמ' 15 (שיחת ש"פ שלח תשי"ב), ושקלא־וטריא בדבריו ובכמה וכמה שיחות].

כך גם אירע בשנת תש"ד אצל הרה"צ ר' אהרן מבעלזא, כי באותה שנה נעשה האתרוג שלו שחור מחמת רוב מישוש הידיים של אלפי האנשים שבירכו עליו, ושמת בזה הרבה הצדיק הנ"ל מאוד כיון שזהו בכלל הידור מצוה כשנעשה האתרוג שחור על ידי שקיימו בו יהודים הרבה מצות נטילת לולב, והתבטא אז: "זהו הדר אמיתי!" (אור הצפון שם עמ' כו); וראה 'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' רצו (אותיות קא, קג).

נדירות חרובים במדינתנו

בהתועדויות תשמ"ב כרך ג' עמ' 1395:
זכורני שבבית אבא היו נוהגים לאכול חרובים בל"ג בעומר. פרי זה היה יקר ונדיר, ורק בל"ג בעומר היו אוכלים אותו...
וטעם מנהג זה – נתבאר שם לפני זה – לזכר החרובים שמהם ניזונו רשב"י ורבי אלעזר בנו במשך זמן היותם במערה (שבת לגב, ובמדרשי חז"ל נוספים).
לדברי הרבי על יוקרו ונדירותו של החרוב – יש לציין לדברי אדמו"ר הזקן "שאינם גדלים במדינתנו" (לוח ברכות הנהנין פ"ט ה"א. סדר ברכות הנהנין פ"ו ס"א) וראה גם לוח שם יא ס"ג בהגהה: "שאינם מצויים במדינתנו קודם תשלום גידולם". וראה סימן רב סעיף ג.

"המשכנו לעמוד כך מספר שניות בשתיקה. לפתע פנה אלי הרבי ושאל "מה רצונו [של ר' שמואל]"? ועניתי לרבי. הרבי פנה לר' שמואל ואמר: "זה משקה לארץ ישראל". ר' שמואל ביקש: 'אני רוצה מהמשקה של ארץ ישראל'. הרבי נטל מהגביע שלו ושפך לכוסו של ר' שמואל".

אין לך "הדר" מזה...

ומסופר על אחד הרבנים הצדיקים (כמדומה מפולין) שהתנהג כן בקביעות – לתת לכמה וכמה לברך בהאתרוג שלו – וכששאלוהו, והרי על־ידי משמוש נוגעים בהענין ד"הדר", ענה, אין לך "הדר" מזה שכמה וכמה מבני־ישראל יקיימו בו מצווה נעלית זו...
סיפור זה כתב הרבי בשנת תשח"י – אגרות קודש כרך טז עמ' לח"לט, ללא אזכור שמו של הצדיק. אך מיהו אכן "אחד הרבנים הצדיקים מפולין"?

מסתבר שהיה זה הרה"ק החוזה מלובלין, כפי המובא בספר 'נזר הקודש' (מנהגי בית ראפשיץ – סימן ט בהערה אות קלט):
"ובהגהות מבעל 'ברכת יצחק' מביא שאביו (הרה"ק רבי נפתלי ממעליץ זצ"ל) סיפר, שאצל החוזה הקדוש מלובלין היה שחור האתרוג אחר שברכו עליו, כיון דכל העיר ברכו על הד' מינים של רבם, ואף השפחות, ולובלין היתה כרך גדול".
[למה שכתב 'ואף השפחות' – ראה אוצר מנהגי חב"ד תשרי אות צו (עמ' רצג"ד), אבל על של כ"ק אדמו"ר בירכו נשים רק בהושענא־רבה (ראה שם אות קב (בעמ' רצו)].
וכך סיפר הרה"צ ר' אהרן מבעלזא לאחיו הרה"צ מבילגורייא בשם אביו־זקנו הרה"צ ר' שלום מבעלזא בשם רבו הרה"ק החוזה מלובלין צוקללה"ה, שאתרוג שנעשה מראהו מטושטש על

פרשת משפטים

כי תקנה עבד עברי (כא,ב)

מדוע נבחר הדין של עבד עברי להיות הצייווי הראשון בתורה לאחר מתן־תורה בהר סיני? אלא הסיבה שרוצעים את אוזנו של עבד עברי, לאחר שעבד שש שנים, היא כפירוש רש"י (פסוק ו), "אוזן זו ששמעה על הר סיני כי לי בני־ישראל עבדים" (או: "אוזן זו ששמעה על הר סיני לא תגנוב") – תירצע.

נמצא מזה, שבעבד העברי ניכר (אפילו בגופו הגשמי), הקשר שלו עם מעמד הר־סיני. לכן פתחה התורה בדיני עבד עברי.

(לקוטי שיחות כרך טז, עמ' 256)

שמוע אשמע צעקתו (כב,ב)

כאן נאמר שמיעה כפולה – "שמוע אשמע", ואילו להלן (פסוק כו) הוא אומר, "והיה כי יצעק אלי ושמעתי", שמיעה אחת בלבד. מה ההבדל? אלא: שני הכתובים רומזים לשלוש התפילות – ערבית, שחרית ומנחה. הפסוק "כי יצעק אלי ושמעתי", רומז לתפילת הלילה – ערבית, ולכן נזכר בו "שמיעה" אחת בלבד. ואילו כאן ("שמוע אשמע צעקתו") רומז לתפילות היום שהן שתיים: שחרית ומנחה ולכן נזכרה בו "שמיעה" פעמיים.

(לקוטי לויצחק, חלק א, עמ' קלז)

אם כסף תלוה (כב,בד)

כסף – (מלשון כוסף, תשוקה וגעגועים) רומז לנשמה הנכספת תמיד להתעלות מעלה מעלה. "אם כסף תלוה" – ה'כסף', כלומר הנשמה, נתונה לאדם בתורת הלוואה לתקופה מסויימת, כנאמר (תהילים קלט, טז), "ימים יוצרו". לכל אדם יש קצבה של ימים ושנים כמה יחיה בעולם־הזהה. על האדם לנצל אפוא כדבעי כל יום מן הימים שניתנו לו ב'הלוואה'.

(היום־יום, ח"י בניסן, עמ' מז)

את עמי, את העני עמוך (כב,כד)

את עמי: ...הווי מסתכל בעצמך כאילו אתה עני (רש"י)

עליידי העבודה באופן של "העני" – התבטלות והכנעה להקב"ה ("תפילה לעני כי יעטוף") – נעשה האדם כלי לבחינת "כי עמוך מקור חיים" (תהילים לו).

(ספר המאמרים תרכ"ז, עמ' קלג)

לא תהיה משכלה ועקרה בארץ (כג,כו)

"משכלה" – אשה היולדת ולדות נפלים. "עקרה" – אשה שאינה מסוגלת ללדת. וכך גם ברוחניות:

משכלה – אדם שהאהבה והיראה הבאות מההתבוננות בגדלות הבורא, אין להן קיום.
עקרה – כלל לא נולדות בליבו רגשי אהבה ויראה לה', על אף התבוננותו בגדולתו יתברך.
הסיבה ל'משכלה' ו'עקרה' – היא "בארצך". ארץ מלשון רצון. "בארצך" – רצונות שלך, היינו שבכל דבר
הוא אומר: 'אני', ומשום כך מתטמטם ונסתם מוחו.

(תורה אור, דף עט עמ' א')

* * *

בדרך שונה במקצת מסביר זאת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו:
ארץ – מלשון רצון.

כשיש לאדם שביעות רצון מעבודתו (דבר המורה שהוא מרגיש את מציאותו: הוא עובד ה', לו יש אהבה
ויראה), עלול הוא ליפול ח"ו מדרגתו, כי בתחילה עבודתו מוגבלת לפי שביעות הרצון שלו, אחר כך הוא
בורר בין עבודה אחת לשנייה: הוא מוכן לקיים רק סוג מצוות שיש לו 'חוש' בהן, וכך יורד מדחי אל דחי
עד שנופל ח"ו לגמרי מדרגתו.

כדי לבטל רגש זה, עליו להתבונן ב"מספר ימיך": עליו לדעת שניתן לו מספר מסויים של ימים ושנים
למלא שליחותו בעולם; חבל על כל רגע שאין מנצלים אותו לצורך מילוי שליחותו ותפקידו. ידיעה זו
מבטלת כל רגש של מציאות עצמית, והאדם מסור ונתון כל-כולו למילוי שליחותו.
אז מבטיח לו הקב"ה – "את מספר ימיך אמלא": אפילו אם בעבר היו ימים שהאדם לא עסק בהם במילוי
שליחותו כדבעי למהווי, מובטח לו שהקב"ה ישלים וימלא גם ימים אלה.

(לקוטי שיחות כרך טז, עמ' 273-274)

כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע (כד,ג)

בילדותו שאל פעם כ"ק אדמו"ר האמצעי את אביו, כ"ק רבנו הזקן: תחילה נאמר "כל הדברים אשר דיבר
ה' נעשה", ולאחר מכן נאמר "כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע"?
ענה רבנו הזקן: בתחילה אמרו ישראל "נעשה" – כל אשר יצוה ה' נעשה. אך משה רבנו, בהיותו רועה
נאמן ואוהב ישראל, רצה לפעול בהם שהעשייה, ה'נעשה', תהיה מתוך הכרה, 'נשמע'. ואכן השפיע עליהם,
עד שאמרו "נעשה ונשמע": נעשה עם הכרה.

(ספר השיחות תרצ"ו עמ' 124)

ואל אצילי בני ישראל לא שלח ידו ויחזו את האלקים (כד,יא)

פירושו: לא נתגלתה להם הדרגה הנעלית – בחינת 'יד' ('לא שלח ידו'), אלא בחינת 'תחת רגליו' בלבד.
זהו גם 'ויחזו את האלקים', היינו הצמצומים דשם אלוקים, ולא זכו לגילוי שם הוי'.
מה שאין כן לגבי משה נאמר: "וניגש משה לבדו אל הוי' והם לא יגשו", היינו שרק משה השיג את
הבחינה של שם הוי'.

(תורה אור, פרשת משפטים, דף עז עמ' ד)

הלכות ומנהגי חב"ד

דבר־מצווה, כי אם מרבים בשמחה, איזה שמחה שתהיה, גם שמחה בענייני הרשות⁶, כי העיקר היא השמחה.

'מרבין בשמחה' צריך להיות גם בחודש אדר־ראשון⁷, אלא שאין זה מגיע לאותו תוקף שיש ל'מרבין בשמחה' בחודש אדר־שני, שבו חוגגים את פורים ממש, 'ימי ניסים לישראל' בפועל ממש⁸.

חודש אדר־ראשון:
קביעת חופה:

בספר־המנהגים כתוב: "בחודש אדר... עושים חופה בכל ימי החודש"⁹ [=גם בחציו השני]. הרבי נשאל, אם הכוונה גם לימי חודש אדר־ראשון, והשיב¹⁰:

"לא שמעתי בפירוש¹¹. ולפי עניות דעתי – בזמננו, כל המקדים בחתונה כדת משה וישראל

שבת־קודש פרשת משפטים

כ"ז בשבט, מברכים החודש

"לימוד בכל יום פרשה חומש עם פירוש רש"י (ביום ראשון עד 'שני', ביום שני עד 'שלישי' וכו'), אמירת תהילים בכל יום, סיום ספר תהילים בשבת מברכים – על זאת צריך לשמור. הדבר נוגע לאדם עצמו, לבניו ולבני־בניו"¹.

השכם בבוקר² – אמירת כל התהילים בציבור. אחר־כך לומדים בציבור במשך כשעה מאמר חסידות שיהיה מובן לכולם, ואחר־כך – התפילה. המולד: יום שני, שעה 8, 47 דקות ו־14 חלקים. מברכים החודש: ראש־חודש אָדר ראשון, ביום השלישי וביום הרביעי.

אין אומרים 'אב הרחמים'.

אחר התפילה – התוועדות בבית־הכנסת. בוודאי אפילו בשבתות החורף יש לחלק ההתוועדות או לסדרה באופן כזה שיוכלו המשתתפים בה להמשיך ההתוועדות בסעודת שבת בבתיהם³.

כדאי שגם הנשים והבנות יסדרו מצידן התוועדות בשבת או במוצאי שבת⁴.

"משנכנס אדר מרבים בשמחה" [מתחיל מהיום⁵]: שמחה זו אינה מסובבת בסיבת איזה

(1) תרגום מאידיש – היום־יום, כה שבט (משחת־תורה תרצ"ה, ספר־השיחות תרצ"ז עמ' 203).

(2) ע"פ מענה הרבי אין הוראה לומר את הפסוקים שלפני ושאחרי התהילים, ובתהילים שלאחר התפילה אין לפסוקי "לכו נרננה" מקום כלל. ראה נוסח המענה ומשמעותו ב'התקשרות' גיליון תפד עמ' 17.

(3) אג"ק כרך י' עמ' ד. וראה גם שם עמ' סא.

(4) שם.

(5) ראה בספר־השיחות תשנ"ב ח"ב עמ' 391: פתיחת 'צינור' השמחה נעשה על־ידי קבלת החלטות טובות וביצוען המיידי, להשתדל בכל האופנים להוסיף ולהרבות בדברים המשמחים, ומוסיף והולך בכל יום בענייני שמחה.

(6) נימוקי או"ח ס' תרמו בסופו, לקוטי־שיחות כרך ט"ז עמ' 345.
(7) וכן בספר־השיחות תשנ"ב ח"ב עמ' 391 (פתיחת 'צינור' השמחה נעשה על־ידי קבלת החלטות טובות וביצוען המיידי, להשתדל בכל האופנים להוסיף ולהרבות בדברים המשמחים, ומוסיף והולך בכל יום בענייני שמחה). אג"ק ח"ה עמ' רמו, חכ"ב עמ' קסט, שיחות קודש תשי"ז עמ' קצו, ועוד.

(8) ליקוטי־שיחות חט"ז עמ' 349 בביאור דברי רש"י (תענית שם ד"ה משנכנס), ונימוקו משום יום זכאי שבחודש זה, ז' אדר, שבו לידת מרע"ה – 'מושיען של ישראל', שהיא שהביאה לישראל את ימי פורים ופסח (כן מביא שם דעות ע"פ הירושלמי, שנס פורים עצמו אירע באדר־ראשון). ומציין שם, שזה דלא כש"ת שאלית יעבץ ח"ב ס' פח.

(9) ספר־המנהגים עמ' 76.

(10) מיום ל' בשבט תשמ"ו, להרג"ר ג' גבריאל של ציננער בעהמח"ס נטעי־גבריאל – צדיק־למך ח"ז עמ' 227, 'שערי הלכה ומנהג' ח"ד עמ' צט. כאן נפתחו ראשי־התיבות, ונרשמו מקורות והערות. הכוונה במענה זה (ורבים כמותו) לבטל מטעם המבואר בה את כל הגבלות התאריכים המופיעות שם, וכפי שנתפרסם.

(11) לכאורה, ע"פ המבואר בליקוטי־שיחות ח"ב עמ' 538 ובהערה 15, תלוי הדבר ב'מרבין בשמחה', וזאת יש גם באדר־ראשון כפי שהכריע הרבי במקומות רבים, כנסמן לעיל.

הציוויים דמעשה המשכן, כלי המשכן, בגדי כהונה וכו' – כדאי ונכון ביותר שנוסף על לימוד חלק הפרשה בכל יום (עם פירוש רש"י) בשיעורי חת"ת, יוסיפו וילמדו גם מפירושי חז"ל בתורה שבעל-פה²² (על-כל-פנים מאמר ופירוש אחד על פסוק אחד), כפי שנלקטו כבר בספרים²³ (ואין צורך לחפש בספרים), "כשולחן הערוך ומוכן לאכול לפני האדם"²⁴.

ומה טוב – לתרגם (על-כל-פנים חלק מפירושים אלו) גם בלשון עם ועם, כדי שיהיה "כשולחן הערוך לפני האדם" – גם עבור אלו שלעת-עתה אינם יודעים ללמוד אלא בלשון עם ועם. ומהמעלות שבזה: א) 'לחיות עם הזמן' – להוסיף חיות בלימוד פרשת השבוע. ב) ועוד ועיקר – שההוספה בלימוד ענייני המשכן ומקדש ממחרת ומזרזת עוד יותר את בניין בית-המקדש השלישי – לא רק "אני מעלה עליהם כאילו הם עוסקין בבניין הבית"²⁵, אלא בניין הבית בפועל ממש.

יום שלישי,

ל' בשבט, א' דראש-חודש אדר א'

[מנהגי ראש-חודש מפורטים בספר 'הלכות ומנהגי חב"ד ליום יום ולמעגל השנה' עמ' 310].

להעשייה בפועל.

22) נוסף על פירוש רש"י, פשוטו של מקרא – גם הלימוד על-דרך הדרש וכו'.

23) כמו 'תורה תמימה', 'תורה שלימה' וכיוצא בהם.

24) ברוך מכל השיחה שהכוונה רק לנושאים הללו (ורק באתם ימים שהם מופיעים בשיעורי חת"ת), ולא לשאר העניינים שבפרשיות אלו.

25) וצ"ע אם נכללים בזה גם המאמרים שאינם דנים בעשיית המשכן אלא בפעולתו (הקרבת קורבנות, קטורת וכו'), עיין בגמ' שבת עד, ב' ונקט אופה" ובפירוש"י שם, דמשמע לכאורה שמה שקשור בפעולת המשכן, כמו אפיית לחם הפנים, אינו נכלל ב"ט מלאכות שבת הנלמדות מ'מלאכת המשכן'. מאידך, נאמר לגבי מלאכת הוצאה במשנה (צו, סע"א): "שכן היתה עבודת הלויים", בהובלת הקרשים. ואולי גם זה נכלל בבנייה. דיון בנושא מופיע בפתיחת ס' אגלי-טל, וע"ע.

24) רש"י ר"פ משפטים.

25) מדרש-תנחומא פ' צו אות יד [ובעניין פרשיות אלו במיוחד, ציינו למאור ושמש ר"פ פקודי].

הרי זה משוכת. ובפרט לאחרי שכבר היו 'תנאים' (ואפילו – החלטה על-דבר-זה והקירוב שבא על-ידי-זה¹²). ואמרו חז"ל¹³, שגם גמר 'נשמות שבגוף'¹⁴ מביא בן דוד, גאולה האמיתית והשלמה".

יארציית: מי שנפטר אביו בחודש אדר בשנה פשוטה, ינהג מנהגי יארציית השנה בחודש אדר-ראשון¹⁵, ויש מחמירים לנהוג בהם גם באדר-שני¹⁶. בר-מצוה ויום-הולדת: בן שנולד באדר תשס"ג, מגיע למצוות בחודש אדר שבו נולד כיון שגם בתשס"ג היו שני חודשי אדר. בת שנולדה באדר תשס"ד, מגיעה לגיל מצוות באדר שני השנה. וכן לענין יום הולדת (כדין בר-מצוה¹⁷). אבל מכיוון שמדובר בעניין של מנהג, הורה הרבי לנהוג מנהגי יום הולדת בשני האדרים¹⁸. אמנם מי שנולד בשנה מעוברת, חל יום הולדתו בחודש שנולד בו (אדר ראשון או שני).

פרשיות מלאכת המשכן:

"מכיוון"¹⁹ שנכנסים לשבוע דפרשת תרומה (החל מהקריאה במנחת שבת), ולאחרי-זה פרשת תצווה²⁰, שכפרשיות אלו²¹ נתבאר כל פרטי

12) בין החתן והכלה – שגם הם מחייבים הקדמת מועד החתונה.
13) "אין בן דוד בא עד שיכלו כל נשמות שבגוף" יבמות סב,א. זוהר ח"א כח,ב.

14) שטעם מצוות פריה ורביה הוא – להוריד לעולם הזה את כל הנשמות הנמצאות באוצר הנשמות ששמו 'גוף'.

15) דעה עיקרית "וכן המנהג" ברמ"א או"ח תקס"ח ס"ו. דעה יחידה ברמ"א יו"ד סו"ס תב. וראה לקוטי-שיחות כרך טו עמ' 342 הע' 5, שמכריע בבירור בקשר לז' אדר ויארציית בכלל, שנהגו כהדעה שצ"ל בראשון.

16) דעה שנייה ברמ"א או"ח שם (לדעת המחבר שם – רק באדר-שני), וכ"פ בנטעי-גבריאל הל' אבילות ח"ב עמ' תקנ"ט, וכן נמוץ בין אנ"ש. וצ"ב אם לדין, שאין מדקדקין כל-כך בקשר לביקור בבית-החיים בכלל, יש להקפיד בפרט זה.

17) רמ"א או"ח סי' נה ס"ו. וראה בזה התועודיות תשמ"ו ח"ב עמ' 538 הע' 11 (מוגה, על השמטת אדה"ז זאת בשו"ע), אג"ק חכ"ד עמ' רצה בהערה (שם דן גם בהבנת העניין). וכן בח"ד עמ' תסג.

18) 'התקשרות' גיליון תנג עמ' 13, מיחידות, כנראה בשנת תשל"ג. (וצריך ביאור למה בעניין של מנהג יש להחמיר יותר מאשר בדיון, ואולי הוא ע"ד ערבים עלי דברי סופרים וכו').

19) ספרי-השיחות תשמ"ט ח"א עמ' 252, וכן ההערות 51-52 דלהלן [להוציא המוסגר בחצאי ריבוע]. וראה הערה 86 שם.

20) וכן בהתחלת פרשת תשא – הציווי דעשיית כיוור וכונו, ומעשה הקטורת.

21) מא"כ בפרשיות ויקהל-פקודי – שחזר ונשנה בנוגע

דרבנורתם²⁷, קריאת שמע. פרשיות: קדש, והיה כי יביאך. שש זכירות. חליצת התפילין. הש"ץ יאמר [ועכ"פ: יסיים] בקול – מזמור (כלשהו, כדי לומר הקדיש), חצי קדיש, מוסף.

יום רביעי

א' באדר, ב' דראש־חודש

דיני ומנהגי ראש־חודש, כדאמתול.

27 בס' 'אות חיים ושלוש' (סי' כה ס"ק כ) כתב, דמנהג רבים וכן שלמים שראו בסידור האריז"ל שלא להניח תפילין אחר מוסף, וכשאין הציבור ממתניים להם [דבר שכיח למתפללים בביכ"נ מנוסח אחר, וייתכן אפילו למאחרים בביכ"נ חב"ד], נהגו להניח לפני מוסף ולבטל עי"ז תפילת מוסף בציבור, "וזה בוודאי לא אריך למעבד הכי, לבטל תפלה בציבור בשביל ספיקא אולי יצא הדבר מפי מהרח"ו, ולהניח את הוודאי הוא דברי הרמ"ע מפאנו" (שמתיר, כפי שמביא ודן בזה שם). והנה בהוספות לשו"ע אדה"ז (מהדורת קה"ת הישנה, חלק ג' ד' עמ' 1310 הע' 7) הובא, שאם לא הניחן קודם מוסף יניחם אח"כ. וצ"ע אם למנהגנו יש לנהוג כהוראתו בזה.

שחרית: "יעלה ויבוא". חצי הלל²⁶. "ואברהם זקן... זבדיה... ג' פעמים. קדיש" תתקבל. שיר־שלישום, הושיענו, ברכי נפשי, קדיש יתום.

קריאת התורה. אשרי, ובא לציון, יהללו. הכנסת ספר־תורה. חליצת התפילין. הנחת תפילין

26 לשאלה היכן יש לענות אמן על ברכת הש"ץ 'לקרוא את ההלל', לכאורה ברור שאין לענות זאת אלא לפני ברכה שמברך כל אחד לעצמו, וכבר העירו משו"ע אדמוה"ז סי' נט סו"ס ד שבברכת המצוות אין עונין אמן אחרי שהש"ץ מסיים הברכה בין הברכה להמצווה, (ומש"כ בס"י תר"ט ס"ח "אלא שעכשיו על הרוב אין הש"ץ מכוון כלל להוציא אחרים, לכן יברך כאו"א לעצמו בלחש, ויזהר לסיים קודם שסיים הש"ץ, כדי שיוכל לענות אמן אחר ברכת הש"ץ, וכן הדין בברכת הלל...") הכוונה (כמוכח במ"א ס"ק ג, מקור הדברים) רק לומר שגם בהלל ולולב יברך כל אחד לעצמו, ולא שגם שם ימתין לענות אמן על ברכת הש"ץ) אבל בקריאת המגילה בוודאי ניתן לראות שהרבי בירך בעצמו את הברכות שלפני קריאתה, ואעפ"כ ענה אמן אחרי ברכות הש"ץ. ואולי הוא כמו "גביל לתורי" (שו"ע אדה"ז סי' קסז ס"ט), כמנהגנו באמירת יה"ר בין ברכת התפוח ואכילתו לביל ר"ה, ואמירת 'חזק' ע"י העולה לתורה. וע"ע.

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעיהו ע"ה דייטש